

แนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

**Guidelines For Curriculum Management According to the Philosophy of
Sufficiency Economy of Schools Under the Office of Uttaradit
Elementary Education Service Area 1**

ปิยธิดา แก้วปลาต,
พิมผกา ธรรมสิทธิ์ และ วจี ปัญญาใส
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
**Piyatida Kaewplad,
Phimphaka Thammasit and Vajee Panyasai**
Uttaradit Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Miruntee_1234@hotmail.com

บทคัดย่อ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิต ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายให้อำเภอเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ได้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยให้โรงเรียนในสังกัดจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) หาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ รักษาการ 141 คน และครูวิชาการ หรือ ครูแกนนำ 141 คน รวม 282 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 7 ด้าน สรุปได้ดังนี้ โรงเรียนกำหนดนโยบายโดยคำนึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง 2 เงื่อนไข 4 มิติ 3 ศาสตร์ จัดการเรียนรู้โดยศึกษาสภาพปัญหาแล้วพัฒนาครูให้สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการทุกกลุ่มสาระ จัด

* วันที่รับบทความ: 14 พฤษภาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 2 มิถุนายน 2565; วันตอบรับบทความ: 6 มิถุนายน 2565

Received: May 14, 2022; Revised: June 2, 2022; Accepted: June 6, 2022

กิจกรรมเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติจริง สนับสนุนงบประมาณและจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พัฒนาเครื่องมือการวัดที่หลากหลายเพื่อประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีการนิเทศการศึกษาแล้วรายงานและเผยแพร่ผลการพัฒนานักเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตร; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstracts

Sufficiency Economy Philosophy is an important principle in life. Therefore, the Office of the Basic Education Commission The Ministry of Education therefore formulated a policy to invoke the philosophy of sufficiency economy into learning management. Therefore, the Office of Uttaradit Elementary Education Service Area 1 has put the policy into practice by allowing the schools under the management to manage learning that integrates the principles of education. Philosophy of Sufficiency Economy.

This research paper was intended to examine 1) the current state and needs for curriculum management according to the philosophy of Sufficient Economy, and 2) guidelines for the curriculum management in schools under the Office of Uttaradit Elementary Education Service Area 1. The study population was comprised of 141 school executives or acting executives, and 141 academic support teachers or master teachers, making a total of 282 participants who were purposively selected. The research instrument used to collect data was a 5-rating scale questionnaire, The statistical devices employed for the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results were as followed. 1) The current state and needs for curriculum management according to the philosophy of Sufficient Economy were overall at a high level. 2) The guidelines for the curriculum management in all 7 aspects showed that the schools should: formulate policies in accordance with the philosophy of sufficient economy which is based on 2 underlying conditions, 4 dimensions and 3 principles; provide learning activities in response to the problems identified and develop teachers to enhance students' desirable characteristics according to the sufficient economy philosophy; create lesson plans comprehensively integrated across learning areas; promote active learning; allocate budgets and provide learning environment with learning materials and resources in and outside the schools; encourage the communities for participation in learning and teaching process; develop various assessment tools for evaluating the students' desirable characteristics; exercise educational supervision and publicize the report on the student development to relevant parties.

Keywords: Curriculum management; Philosophy of Sufficient Economy

บทนำ

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับการศึกษา สิ่งที่สำคัญคือต้องเริ่มจากการพัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ คู่ความพอเพียง โดยต้องเริ่มจากการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถบริหารงานในการกิจหน้าที่ที่ตนกระทำอยู่ อย่างชาญฉลาด มีความพร้อมในการปฏิบัติให้งานนั้น ดำเนินไปได้โดยราบรื่น (ณัฐริการ์ แก่นดีลัง, 2560 : ออนไลน์) โดยใช้หลักสูตรเป็นแบบแผนหรือแนวทางหรือ ข้อกำหนดของการจัดการ ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถโดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ ศักยภาพสูงสุดของตนรวมถึงระดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำ ความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงประกาศใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ปรับปรุง 2560 โดยกำหนด 1 ใน 5 เป้าหมายของ หลักสูตร คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีวินัย และปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ (Character) หรือจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์-กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยมีจิตสาธารณะ การกำหนด มาตรฐานตัวชี้วัดในหลักสูตร พ.ศ. 2551 ปรับปรุง 2560 จึงเป็นไปในทิศทาง การปลูกฝังและบ่มเพาะผู้เรียนให้ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการคิด การวางแผน และการปฏิบัติตนพร้อมกับคุณลักษณะอื่นๆ ที่ จำเป็นในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 จากการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุง 2560 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้เน้นไปตามหลักการ แนวคิด หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงกำหนดการจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถ ดำเนินการได้ใน 2 ส่วน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา และส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย การสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียนและประยุกต์หลัก เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ปรัชญา พลพัฒน์นนท์, 2564 : ออนไลน์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้กำหนดปรัชญาว่า “เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิสัยทัศน์” และได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาทักษะชีวิต มีจิตอาสา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ” ได้เล็งเห็น ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ขับเคลื่อนให้โรงเรียนในสังกัดโดยมีจำนวนสถานศึกษาใน สังกัดจำนวน 144 โรงเรียน ที่เป็นสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางใน การบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 141 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชายเขาวิทย และเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่าสาก และโรงเรียนบ้านนาอาจ ดังนั้นสถานศึกษาร้อย

ละ 100 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จึงเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งการบริหารงานแต่ละโรงเรียนจะประกอบด้วย การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป งานบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องเริ่มจากการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปรับปรุง 2560 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 โดยมุ่งเน้นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ แต่พบว่าเมื่อสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติตามนโยบายพบว่าปัญหาหลายประการ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต1, 2561 : 2-3) เช่น การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนอื่น ๆ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ ครูบางคนยังเข้าใจผิด ในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเกี่ยวข้องกับการเกษตรเท่านั้น ซึ่งจริง ๆ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำหลักคิดไปประยุกต์ใช้ได้ สอดคล้องกับ (ปรัชญา พลพัฒน์นันท์, 2564 : ออนไลน์) ที่พบปัญหา เช่น ขาดความพร้อมด้านบุคลากร ขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา มีวุฒิไม่ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาระงานเกินกำลังของครู ครูไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรได้ ระยะเวลาในการเตรียมความในการวางแผน การจัดทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงพอ ทำให้ผู้จัดหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำหลักสูตรให้เข้าบริบทของโรงเรียนและทันต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะทางวิชาการ ไม่เป็นที่พึ่งพิงของครูขาดทักษะการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ด้วยปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้น จึงได้เล็งเห็นถึงสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะชีวิตปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน มีวิธีการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 141 โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาพอเพียง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือ รักษาการในตำแหน่ง 141 คน ครูวิชาการ หรือ ครูแกนนำ 141 คน รวมทั้งสิ้น 282 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Rensis A. Likert, 1961 : 64)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะแบบปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน จากนั้นจึงหาค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าความสอดคล้อง ระหว่าง 0.8-1.0 แล้วจึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น .93

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย link ของ google forms โดยชื่อLink

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc8mWQcfKpqlPMGib7ZaYVXYpEKgZKPwc06q0PGS1vef7d6aQ/viewform?usp=sf_link ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2565

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำสภาพปัญหาและความต้องการในแต่ละด้านมาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) แล้วนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 – 3 ของแต่ละด้านมากำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มผ่านไลน์กลุ่ม (Line Group Call) ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน ครูวิชาการ 4 คน เกษตรคุณสมบัตินในการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ คือ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป

1.2 ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีวิทยฐานะชำนาญการขึ้นไปและรับผิดชอบกำกับ ติดตามสถานศึกษาพอเพียง

1.3 ครูวิชาการ ได้แก่ ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ หรือครูแกนนำงานเศรษฐกิจพอเพียง จากสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

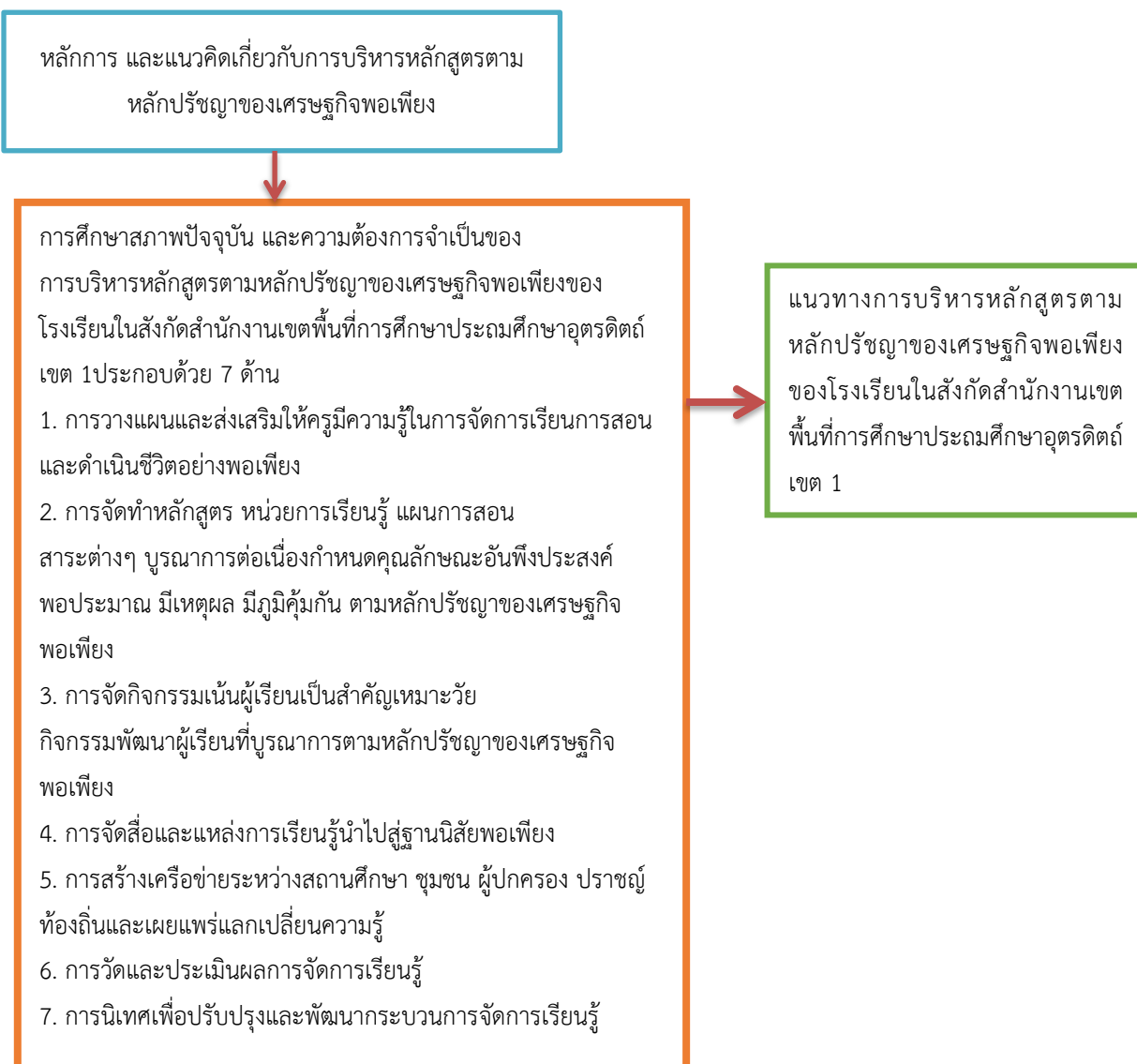
เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 – 3 ของแต่ละด้านมากำหนดประเด็นคำถามหลัก จำนวน 7 ด้านและคำถามรองจำนวน 21 ประเด็น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ แล้วสร้างข้อสรุป เพื่อหาแนวการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 กรอบแนวคิด 7 ด้านได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน นักการศึกษาและนักวิชาการได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, ทองพิมพ์ นารถโคษา, ปรียานุช ธรรมปิยา, ทองดี พิมพ์สาลี, เพชรประภารักษ์ ชุมสาย และนุชนารถ วิเศษสัตย์

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

การบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน (D)			ความต้องการ (I)			ความต้องการจำเป็น (PNI modified)	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	(I-D)/D	ลำดับ
1. ด้านการวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.017	0.867	มาก	4.236	0.693	มาก	0.054	5
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.999	0.927	มาก	4.377	0.612	มาก	0.094	1
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.051	0.855	มาก	4.366	0.617	มาก	0.078	3
4. ด้านการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.051	0.835	มาก	4.340	0.594	มาก	0.071	4
5. ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ปรากฏท้องถิ่นและเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้	3.977	0.902	มาก	4.301	0.649	มาก	0.082	2
6. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	3.996	0.873	มาก	4.187	0.695	มาก	0.048	6

การบริหารหลักสูตรตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน (D)			ความต้องการ (I)			ความต้องการ จำเป็น (PNI modified)	
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	(I- D)/D	ลำดับ
7. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.060	0.82 8	มาก	4.218	0.68 9	มาก	0.039	7
โดยภาพรวม	4.022	0.87 0	มาก	4.289	0.65 0	มาก	0.067	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.022$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ราษฎร์ท้องถิ่นและเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ตามลำดับ ส่วนความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.289$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ราษฎร์ท้องถิ่นและเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้านเรียงตามลำดับที่ 1 – 7 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ราษฎร์ท้องถิ่นและเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการ

วางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ทั้ง 7 ด้านมีดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนให้ครูจัดการเรียนการสอนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนร่วมกันวางแผนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา กำหนดโครงการและกิจกรรมครอบคลุมการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง 2 เงื่อนไข 4 มิติ 3 ศาสตร์ คำนึงถึงงบประมาณและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการประชุมและอบรมทั้งภายในและนอกโรงเรียน

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้บริหารควรให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรม วินัย ความรับผิดชอบ คำนึงถึงการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น สภาพแวดล้อมทางวัตถุและธรรมชาติ สถานศึกษาควรจัดประชุมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ถามถึงความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีจุดเด่นที่จะพัฒนาดีขึ้น จุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้บริหารควรให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลในวิชาที่ต้องการโดยวิเคราะห์จากครูผู้สอนเดิมในปีการศึกษาที่ผ่านมา นำข้อมูลมาจัดกลุ่มนักเรียน เก่ง กลาง อ่อน ครูจัดการเรียนรู้บูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น วิชาการงานอาชีพเรียนรู้ฐานการเรียนรู้การปลูกผัก วิชาคณิตศาสตร์มีส่วนปลูก วิชาภาษาไทยเขียนเรียงความเรื่องผัก วิชาภาษาอังกฤษคำศัพท์เกี่ยวกับผัก เป็นต้น และให้ครูจัดการเรียนรู้ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้นโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงแล้วถอดบทเรียนได้องค์ความรู้จากการปฏิบัติจริง

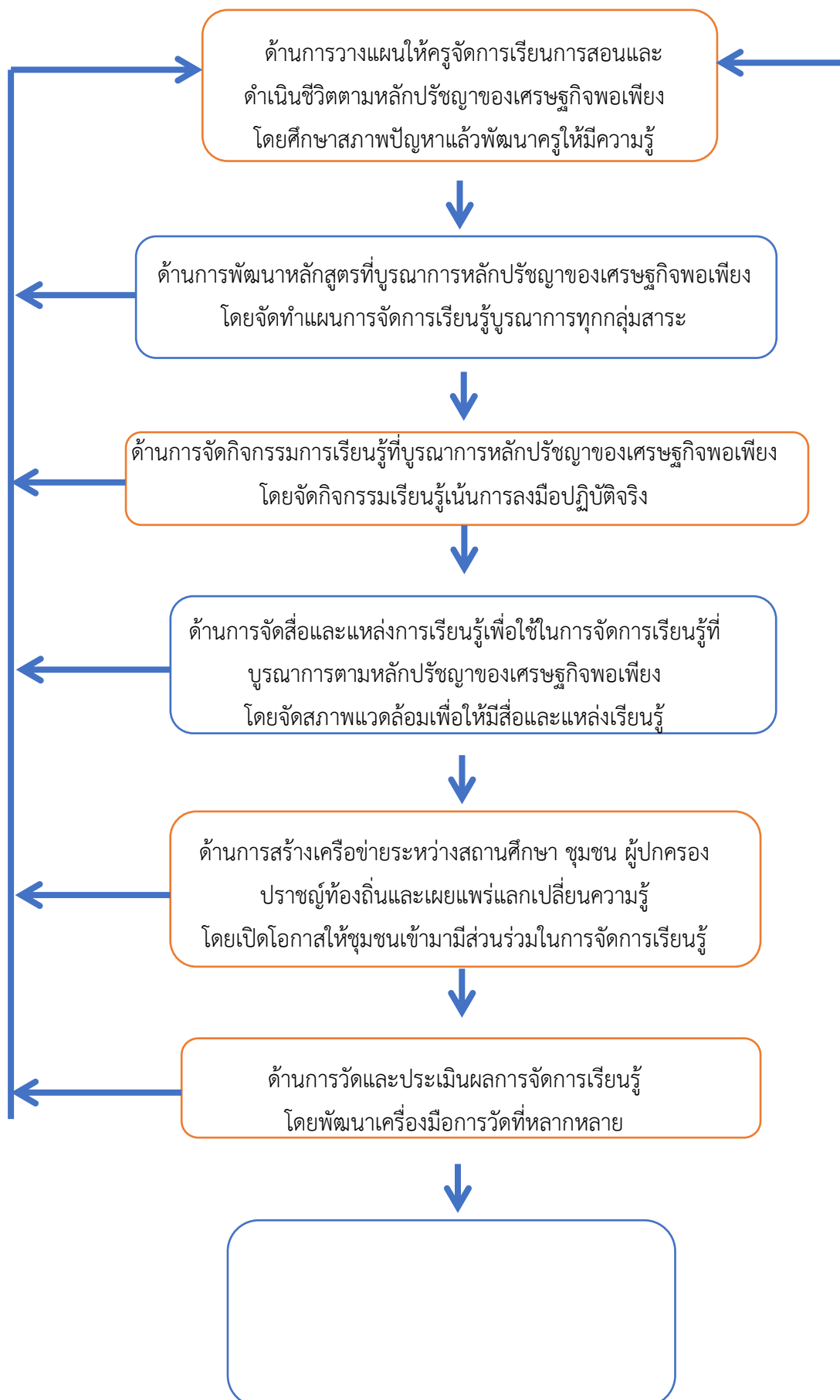
2.4 ด้านการจัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผู้บริหารควรให้ครูผลิตสื่อ จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะกับเพศ วัย อายุของนักเรียน และครูควรเผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้กับครูท่านอื่น ทั้งในและนอกโรงเรียนตลอดจนกลุ่มนักเรียน

2.5 ด้านการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ปรากฏท้องถิ่นและเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ คือ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียน นำนักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เช่น กลุ่มจักรสานในหมู่บ้าน การทำน้ายาสุนไพรร เป็นต้น

2.6 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารควรให้ครูวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะที่หลากหลาย นำไปสู่คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง โดยบันทึกทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการของนักเรียนในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้ต่อไป ให้ความรู้แก่ครูในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม เช่น แบบประเมินการทำโครงการ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบทดสอบ เป็นต้น

2.7 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควร แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศ ติดตาม การนิเทศภายในและนอกโรงเรียน นิเทศ กำกับ ติดตามการ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู การใช้สื่อการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างเป็น กัลยาณมิตร โดยใช้เครื่องมือตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียง สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ ศูนย์ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และให้ครูจัดทำ รายงานผลการจัดการเรียนรู้ ประสพการณ์ที่รับ ปัญหาหรืออุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาผลการเรียนรู้

ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและ
ประเมินผลการจัดการเรียนรู้
โดยมีการนิเทศการศึกษาแล้วรายงานและ
เผยแพร่ผลการพัฒนานักเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพที่ 2 แผนภาพสรุปการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ผสมผสานตั้งแต่สองกลุ่มสาระหรือกลุ่มสาระเดียวกันโดยจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ภายใต้หัวข้อที่กำหนดอย่างสมดุลและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง หัวเรื่องเป็นจุดรวมหรือจุดกลางพัฒนาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจได้มาจากสาขาต่าง ๆ ในกลุ่มสาระเดียวกันหรือได้มาจากหลากหลายศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องโดยใช้เครือข่ายความคิด(Web) พิมพ์ เดชะคุปต์และคณะ (2556 : 11) เมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการแล้วต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วย ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนตามความสนใจ ตามความสามารถและตามต้องการด้วยการผสมผสานเนื้อหาวิชา เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเพื่อให้นักเรียนแปลงพฤติกรรมด้านสติปัญญา (Conitive) ทักษะ (Skill) และจิตใจ (Affective) สามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและสามารถนำความคิดรวบยอดไปสร้างเป็นหลักการเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีเจตคติที่ดี เป็นการเพิ่มศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเต็มที่และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (สิริพัชร เจริญวิโรจน์, 2559 : 269 - 279) สอดคล้องกับแนวคิดการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษานั่นให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวันและการปฏิบัติการกิจ เช่น การบริหารการศึกษา การบริหารจัดการงบประมาณการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้นเพื่อที่สุดแล้วเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีคิดและวิถีปฏิบัติ จนเป็นวิถี

ชีวิตเพื่อผลให้การปลูกฝังและบ่มเพาะผู้เรียน เด็กและเยาวชน ให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” เพื่อจะได้สามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560 : 5)

2. จากการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรตามของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เป็นเพราะแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ซึ่งถ้าครูมีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างดีจะทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษาช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเองและทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย (สุวิทย์ มูลคำ, 2551 : 48) สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันทำให้ผู้เรียนสามารถรู้เรื่องต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เกิดความสนุกสนานในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันตามทิศทางที่ครูได้วางแผนไว้ตลอดจนครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์แก่นักเรียนได้อย่างดีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักว่า การเรียนรู้ทุกสิ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองซึ่งในการแก้ปัญหา นั้นนักเรียนจะต้องอาศัยความรู้จากหลายสาขาวิชาในเวลาเดียวกัน นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยตรงอย่างมีจุดหมายและมีความหมาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียน การสอนและช่วยสร้างความเข้าใจให้นักเรียนอย่างลึกซึ้ง สามารถตอบสนองความสนใจของนักเรียนแต่ละคน (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2559 : 269-270) สอดคล้องกับการดำเนินงานขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ให้สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและมีผลงานนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ จัดหา ผลิต พัฒนา สื่อ/แหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมมิกา มโนคำ (2560 : 186) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า การจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน สนับสนุนและส่งเสริมจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้ครูได้นำนักเรียนไปศึกษา

ตลอดจนสอดส่องดูแลความประพฤติของผู้เรียนในการติดตามงาน การเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น วัดและประเมินผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และรายวิชาแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อมนำสู่วิถีชีวิตและเผยแพร่สู่ครอบครัว ชุมชน องค์กรและหน่วยงาน สอดคล้องกับ อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์ (2563 : 46) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้และยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ผู้ออกแบบประเมินหรือข้อสอบต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ออกข้อสอบยากหรือง่ายเกินไป ต้องให้คะแนนด้วยความยุติธรรมและเป็นธรรมกับผู้สอบทุกคน ผู้สอนออกข้อสอบที่มีความยากง่ายในระดับที่เหมาะสมด้วยความยุติธรรม การวัดและประเมินผลโดยการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรมการทำงานร่วมกับคนอื่น และการวัดและประเมินผลเพื่อให้รู้จุดที่จะพัฒนา สามารถวัดได้ชัดเจนและเน้น **Quality** มากกว่า **Quantity** ควรเน้น **Results based** มากกว่า **Ideas based** การเน้นทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ การเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นให้ดำเนินกิจกรรมโดยผู้เรียนซึ่งมีครูเป็นผู้สนับสนุน เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการด้วยความสมัครใจหรือจิตอาสา กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของสถานศึกษา กิจกรรมมุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาและสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้ เป็นกิจกรรมที่หลายฝ่ายมีส่วนร่วม เช่น สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐและเอกชน สถานประกอบการและชุมชนและผลสุดท้ายคือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวิถีคิด อุบิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบูลย์ สหพัฒน์สมบัติ (2562 : 111-112) ศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 23.79 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และ ผล การ ศี ก ษ า ค ว า ม ส า ม า ร ท ใน การแก้ปัญหาเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 6.44 คะแนน จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารหลักสูตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับที่ 1 ดังนั้นสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตร เช่น สถานศึกษา นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นในการบริหารหลักสูตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต1 อยู่ในระดับที่ 1 ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระต่าง ๆ ทั้งในกลุ่มสาระ เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐริการ์ แก่นดีลัง. (2560). ความหมายหลักสูตร. *ออนไลน์*. สืบค้นค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2564. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/372468>.
- ปรัชญา พลพัฒน์นันท์. (2564). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2564. แหล่งที่มา: <http://www.loeitech.ac.th/webetc/economy/popeng.html>.
- ไพบูลย์ สหพัฒน์สมบัติ. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง เศรษฐกิจกับการพัฒนาประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคณะ. (2556). *การสอนคิดด้วยโครงงานการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *บทเส้นทางสร้างคนดี*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1. (2562). *แบบรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*.
- อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้และยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 43 (1), 46.
- เอมมิกา มโนคำ. (2560). การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายอุดรพัฒนาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 10 (2), 186.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York : McGraw-Hill Book Company Inc.